

การประเมินโครงการเสริมสร้างพลังกายพลังจิตพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

The Evaluation of the Project for Strengthening the Body of Psychic Power to Improve the Quality of Life of the Elderly

วิทยา เจียรพันธุ์

Wittaya Jiaraphan

ศูนย์พัฒนาสาธนาคารสมองจังหวัดนนทบุรี

Email: dr.wittaya.j@gmail.com

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการเสริมสร้างพลังกายพลังจิตพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อกิจกรรมของโครงการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านคุณภาพหรือประโยชน์ ด้านภาพรวมของโครงการ และ (2) เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมต่อปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอต่อโครงการ การประเมินครั้งนี้ใช้วิธีการประเมินเชิงทั้งปริมาณและเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสอบถามและการสังเกตกับผู้สูงอายุที่เข้ารับการอบรม จำนวน 65 คน แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีตัวชี้วัด (Indicators) ครอบคลุมเนื้อหาการบรรยายและฝึกปฏิบัติของวิทยากรเป็นแนวทางเพื่อประเมินความพึงพอใจและข้อเสนอแนะที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุต่อไป

ผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมของโครงการทั้ง 4 ด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับพึงพอใจมากหรือระดับดี สำหรับข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการอบรมต่อโครงการครั้งนี้ ได้แก่ (1) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของการอบรมคราวต่อไปให้มีความเข้มข้นและสามารถนำไปถ่ายทอดได้ (2) มีงบประมาณเป็นค่าตอบแทนการเดินทางแก่ผู้เข้าอบรม และ (3) เพิ่มเวลาในการอบรมให้มากขึ้น

คำสำคัญ: การประเมิน เสริมสร้างพลังกายพลังจิต พัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ

Abstract

The Evaluation of the Project for Strengthening the Body of Psychic Power to improve the Quality of Life of the Elderly had the objectives (1) to evaluate the satisfaction of the participants towards the project activities of 4 aspects: process, facilitation, quality or benefit, an overview of the project and (2) to inquire the opinions of the participants on the problems and obstacles to the project. This evaluation used both quantitative and qualitative methods by using questionnaires and observations with 65 elderlies who attended the training. The questionnaire created indicators that cover the lecture content and coaching practices of the speakers as a guideline to evaluate the satisfaction and feedback that will apply to the next elderly's daily life.

The results of the evaluation showed that participants were satisfied with the project activities of all 4 aspects in the most satisfying or a good level. The recommendations of the participants for this project were (1) additional material of the next training must be concentrated and can be reproduced, (2) The budget should be allocated as travel compensation for the attendees, and (3) add more time for the training.

Keywords: Evaluation, Body of Psychic Power, Quality of Life, Elderly

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทุกประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยในปัจจุบันที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยในปี 2563 คาดว่าจะมีประชากรไทยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี อยู่ราว 1 ใน 6 ของประชากรทั้งหมด การที่โครงสร้างประชากรของประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น เป็นผลมาจากความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ และความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะสาขาการแพทย์และสาธารณสุข ทำให้ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น ขณะที่อัตราการเกิดลดลง สัดส่วนของผู้สูงอายุกลับเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ สอดคล้องกับรายงานของปีทมา ว่าพัฒนาสังคม และปรามิทยา ประสาทกุล (2562) จากบทความเรื่องประชากรไทยในอนาคต ได้กล่าวถึงลักษณะของประชากรไทยในอนาคตที่ได้จากการฉายภาพประชากร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ต่อไปอีก 30 ปีข้างหน้าจนถึงปี พ.ศ. 2578 ซึ่งได้ดำเนินการโดยคณะทำงานฉายภาพประชากร ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล โดยกล่าวว่า ในขณะที่จำนวนประชากรไทยกำลังเพิ่มช้าลงนั้น ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุของประชากรอย่างใหญ่หลวง เมื่ออัตราเกิดลดต่ำลงอย่างมากและผู้คนมีอายุยืนยาวขึ้น สังคมไทยจึงกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว ในปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยมีผู้สูงอายุประมาณร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด แต่ในอีก 30 ปีข้างหน้า ผู้สูงอายุจะเพิ่มเป็นร้อยละ 25 ของประชากรทั้งหมด หรือมีจำนวนมากถึง 16 ล้านคน เมื่อถึงเวลานั้น ประชากรสูงอายุจะมีจำนวนมากกว่าประชากรวัยเด็กเสียอีก

องค์การสหประชาชาติ นิยามว่า ประเทศใดที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปในสัดส่วนร้อยละ 10 หรืออายุ 65 ปีขึ้นไป เกินร้อยละ 7 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เมื่อมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 หรืออายุ 65 ปีขึ้นไปเพิ่มเป็นร้อยละ 14 ทั้งนี้ จากข้อมูลสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี 2555 พบว่า โลกมีประชากรจำนวน 7,058 ล้านคน มีผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 565 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 8 ในขณะที่ ผู้สูงอายุของประเทศไทยมีอายุ 65 ปีขึ้นไป มีมากถึงร้อยละ 12.59 ซึ่งถือว่ามากที่สุดในประเทศอาเซียน โดยประเทศสิงคโปร์อยู่ที่ ร้อยละ 12.25 และประเทศเวียดนาม ร้อยละ 8.53 (KERO uAsean.com, 2562)

กรณีประเทศไทย เริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2547 โดยคาดการณ์ว่า จะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในปี 2567 ประชากรจะเพิ่มจาก 66.48 ล้านคนในปี 2551 เป็น 70.65 ล้านคนในปี 2568 แล้วจะเริ่มลดลงเป็น 70.63 ล้านคนในปี 2573 จากข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (ม.ป.ป.) ได้แสดงสถิติจำนวนและอัตราผู้สูงอายุของไทยในรอบ 10 ปี ระหว่าง ปี พ.ศ. 2551-2560 ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นโดยเด่นชัดว่าประชากรผู้สูงอายุเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรโดยรวมของประเทศมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากอัตราผู้สูงอายุร้อยละ 10.9 ในปี 2551 เป็นร้อยละ 12.7 ในปี 2555 และเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 15.4 ในปี 2560 สอดคล้องกับนิยามขององค์การสหประชาชาติที่ได้กำหนดไว้ว่า ประเทศใดที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ในสัดส่วนร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) และมีแนวโน้มที่ชัดเจนว่าในอนาคต ประเทศไทยน่าจะมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็นกว่าร้อยละ 20 ซึ่งจะกลายเป็นประเทศที่มีอัตราผู้สูงอายุเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) อย่างแน่นอน

ตารางที่ 1 จำนวนและอัตราผู้สูงอายุ ปี พ.ศ. 2551-2560

ปี	จำนวนประชากร	จำนวนผู้สูงอายุ	อัตราผู้สูงอายุ
2551	63,389,730	6,904,598	10.9
2552	63,525,062	7,176,819	11.3
2553	63,878,267	7,493,227	11.7
2554	64,076,033	7,811,450	12.2
2555	64,456,695	8,170,909	12.7
2556	64,785,909	8,734,101	13.5
2557	65,124,716	9,110,754	14
2558	65,729,098	9,455,777	14.4
2559	65,931,550	9,802,080	14.9
2560	66,188,503	10,225,322	15.4

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ : อัตราผู้สูงอายุ หมายถึง อัตราส่วนของผู้สูงอายุต่อประชากร 100 คน

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานครซึ่งกำลังเผชิญและได้รับผลกระทบจากจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น จากข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2560) ในช่วงปี 2555 - 2559 (ตารางที่ 2) พบว่า จังหวัดนนทบุรีมีสัดส่วนของประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 13.5 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 14.9 และ 16.1 ในปี 2557 และ 2559 ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าจังหวัดนนทบุรีมีก็ตกอยู่ในสภาวะเดียวกับภาพรวมของประเทศ กล่าวคือเป็นจังหวัดที่กำลังก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศ จึงกลายเป็นทำเลที่ตั้งของบรรดาผู้สูงอายุที่เกษียณอายุราชการแล้วหรือกำลังจะเกษียณอายุราชการก็ตาม นิยมมาซื้อบ้านเป็นที่อยู่อาศัยถาวรในช่วงบั้นปลายของชีวิต จึงกำลังจะเป็นประเด็นปัญหาเชิงนโยบายของจังหวัดนนทบุรีในด้านการวางแผนบริหารจัดการสวัสดิการแห่งรัฐในอนาคต

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรผู้สูงอายุจำแนกเป็นรายปี ระหว่าง ปี พ.ศ. 2555 - 2559

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้สูงอายุ	จำนวนประชากร	สัดส่วนผู้สูงอายุ ต่อจำนวนประชากร
2555	153,994	1,141,673	13.5
2556	165,484	1,156,271	14.3
2557	175,270	1,173,870	14.9
2558	185,630	1,193,711	15.6
2559	195,663	1,211,924	16.1

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

จากการที่สังคมไทยมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัย ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้ให้ความสำคัญเร่งด่วนเกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะหลักการเรื่อง “สุขภาพองค์ 3 หรือสุขภาพองค์รวม คือ “ชีว-จิต-สังคม (Bio-psycho-social)” ซึ่งสาทิส อินทรกำแหง (2541) ให้คำนิยามว่า “ชีวจิต” ในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ หลักการเรื่องสุขภาพดังกล่าวต้องอาศัย 3 ประสาน คือ “ชีว-จิต-สังคม” แต่การแพทย์แผน ปัจจุบันมักใช้ไม่ครบ คือใช้แกนเดียว ได้แก่ ชีวะ หรือชีววิทยา หรือเรื่องทางกาย แต่เรื่องทางจิต และเรื่องทางสังคม เข้ามากำหนดสุขภาพของบุคคล ทั้ง ๆ ที่ควรจะใช้หลักการให้ครบทั้ง 3 แกนประสานกัน ดังนี้ คือ ชีวะ หรือร่างกาย ประกอบด้วยการออกกำลังกาย กินอาหารที่มีประโยชน์ ละเว้นจากอาหารที่ก่อโทษ และการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี จิต มีความเมตตา มีความเอื้ออาทร มีสติ มีสมาธิ สังคม มีการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำ โดยมีความเอื้ออาทรต่อกัน เรียนรู้ร่วมกันในเรื่องต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ ดังนั้น หากทั้ง 3

เชื่อมโยงกัน คือ ชีวะ-จิต-สังคม ก็จะส่งผลให้สุขภาพของบุคคลดีตามไปด้วย เป็นการช่วยบรรเทาภาระงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพของภาครัฐเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น “โครงการเสริมสร้างพลังกายพลังจิตพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ” จึงเป็นโครงการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุของจังหวัดนนทบุรีมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดูแลตนเองได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้สูงอายุของจังหวัดนนทบุรีมีอายุยืนยาว มีความสุขทั้งทางกาย ใจ และอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมตาม “โครงการเสริมสร้างพลังกายพลังจิตพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ” ที่มีต่อกิจกรรมของโครงการใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการ / ขั้นตอน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านคุณภาพ / ประโยชน์ และภาพรวมของโครงการ
2. เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมต่อปัญหาอุปสรรคของ “โครงการเสริมสร้างพลังกายพลังจิตพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ” ที่ควรแก้ไขปรับปรุง รวมทั้ง ความต้องการและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการจัดกิจกรรม / โครงการในครั้งต่อไป

กลุ่มเป้าหมายและระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการอบรม

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้สูงอายุและคนชราตามนิยามของทางราชการ ประกอบด้วย สมาชิกเครือข่ายวุฒิสภาสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ตลอดจน บุคคลทั่วไปที่เป็นผู้สูงอายุและคนชราตามนิยามของทางราชการแต่มีได้สังกัดในชมรมใด ๆ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดนนทบุรี และพื้นที่ใกล้เคียง ประมาณการผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 100 คน เป็นเพศชาย 25 คน เป็นเพศหญิง 50 คน โดยใช้สถานที่อบรม ณ ห้องประชุมวัดชมพูเวก ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เป็นสถานที่อบรม ระหว่างวันที่ 20 – 21 พฤษภาคม 2560 จำนวน 2 วัน

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการอบรม

- พิธีเปิดและบรรยายพิเศษ โดย ดร.จำลอง มาเที่ยง ประธานคณะกรรมการดำเนินการศูนย์วุฒิสภาสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี
- ภาควรรยาย “การดูแลสุขภาพตนเองในผู้สูงอายุ” โดย ผศ.พูลศักดิ์ พุ่มวิเศษ จำนวน 3 ชั่วโมง
- ภาควรรยาย “นาฬิกาชีวิต” โดย นายศักดิ์ชัย เสนาพรหม สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนนทบุรี จำนวน 3 ชั่วโมง
- ภาควรรยายและภาคฝึกปฏิบัติจริง (On The-job Training) “การกวดูรักษาโรคตนเอง” เพื่อคลายโรค ลดอาการทุเลา บรรเทาปวด และ อักเสบแบบบางลงจากระคายเคือง โดย ทีมงาน ดร.บุญมี อย่างธรา วิศวกรไฟฟ้า อติตอาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นายวีรศักดิ์ อนันตมงคล ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ศึกษาการกวดูรักษาโรค นางยาใจ ศรีวิโรจน์ และ ดร.พจน์ ศิริอักษรสาสน์ จำนวน 3 ชั่วโมง
- บรรยายและร่วมฝึกปฏิบัติจริง (On the Job Training) “การสร้างความสุขในกลุ่มผู้สูงวัย” โดยนายบำรุง ไตรมนตรีย รองประธานศูนย์วุฒิสภาสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี จำนวน 3 ชั่วโมง

วิธีการประเมิน

1. ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการประเมินความรู้ความเข้าใจในหัวข้อที่วิทยากรได้บรรยายและฝึกปฏิบัติ
2. ใช้ตัวชี้วัดต่าง ๆ (Indicators) ที่ครอบคลุมเนื้อหาจากการบรรยายและฝึกปฏิบัติของวิทยากรเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจ ความพึงพอใจและความคาดหวังที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุที่เข้ารับการอบรม
3. ผู้ทำหน้าที่ในการวิเคราะห์และประเมินโครงการ เป็นคณะผู้วิจัยที่ปัจจุบันเป็นกรรมการและสมาชิกเครือข่ายของวุฒิสภาสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี (ศว.นบ.) และศูนย์วุฒิสภาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นคณะผู้ทรงคุณวุฒิที่มีทักษะและประสบการณ์ในการทำวิจัยและประเมินผลทางสังคมและมานุษยวิทยาเป็นอย่างดี โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส

ผลการประเมินโครงการ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามด้วยวิธีการสุ่มสำรวจ จากผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 100 คน นำมาคัดกรองผ่านกระบวนการคัดสรรแบบสอบถามที่สมบูรณ์ในทุกๆ ข้อคำตอบ ทำการคัดเลือกเฟ้น ได้จำนวนตัวอย่างตามแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 65 ชุด สรุปผลสำรวจ พบว่า กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมจากทุกภาคส่วน มีสัดส่วน หญิง เป็นจำนวนมากกว่า ชาย 75.4 : 24.6 และ อยู่ในช่วงอายุวัย สูงกว่า 60 ปี เป็นจำนวนสัดส่วน มากกว่า กลุ่มอายุวัย 41-60 ปี ในอัตรา 3 ส่วน 4 คิดเป็นร้อยละ 87.7 : 12.3 (49 : 16 คน, 57 : 18 คน) ส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มได้รับการศึกษาอยู่ในระดับ ปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ 52.3 (จำนวน 34 คน) รองลงมา เป็นกลุ่มมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 33.8 (22 คน) และ ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 13.9 (9 คน)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	16	24.6
- หญิง	49	75.4
อายุ		
- 41-60 ปี	8	12.3
- 60 ปีขึ้นไป	57	87.7
วุฒิการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	22	33.8
- ปริญญาตรี	34	52.3
- สูงกว่าปริญญาตรี	9	13.9
รวม	65	100.00

2. ความพึงพอใจต่อโครงการของผู้ตอบแบบสอบถาม

ต่อข้อคำถาม ด้านความพึงพอใจต่อกิจกรรมฯ ในโครงการ ได้แบ่งข้อคิดเห็นออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ด้านกระบวนการ / ขั้นตอน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านคุณภาพ / ประโยชน์ และภาพรวมของโครงการ โดยให้ตอบระบุ เป็นการวัดระดับความพึงพอใจ ตามหลักมาตรการจัดระดับ แบบ Likert Scale จำแนกเป็น 5 ระดับ (ระดับ 5 เท่ากับมากที่สุดหรือดีมาก ระดับ 4 เท่ากับมากหรือดี ระดับ 3 เท่ากับปานกลางหรือพอใช้ ระดับ 2 เท่ากับน้อยหรือต่ำกว่ามาตรฐาน และระดับ 1 เท่ากับน้อยที่สุดหรือต้องปรับปรุงแก้ไข)

กระบวนการ / ขั้นตอน กลุ่มผู้ตอบที่เข้ารับการอบรม ทั้ง 2 วัน รวม 2 คณะ จำนวน 65 คน ตอบแสดงความพึงพอใจต่อประเด็นฯ 1.1 การประชาสัมพันธ์ 1.2 ความเหมาะสมของสถานที่ 1.3 ความเหมาะสมของระยะเวลา 1.4 การจัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรม โดย กลุ่มผู้ตกเป็นตัวอย่าง ระบุ ตอบแบบประเมินฯ วัดระดับในเกณฑ์ “มาก หรือ ดี” ในระดับสูงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.0; 35.4; 58.5 และ 35.4 (26; 23; 38 และ 23 คน) ตามลำดับ ต่อทุกประเด็น รองลงมา เป็นการให้คะแนน วัดระดับในเกณฑ์ “ปานกลาง หรือ พอใช้” ในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันออกไปมากนักคือ 35.4; 33.9; - และ 46.2 (23; 22; 0 และ 31 คน)

สิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มผู้สุ่มเลือกเป็นตัวอย่าง ตอบคำถามตามแบบประเมิน ประเด็นการอำนวยความสะดวก ได้แก่ 2.1 เอกสาร 2.2 โสตทัศนูปกรณ์ 2.3 เจ้าหน้าที่สนับสนุน 2.4 อาหาร, เครื่องดื่มและสถานที่ โดย กลุ่มผู้ถูกคัดเลือกเป็นตัวอย่างในครั้งนี้ ระบุ ตอบแบบประเมินฯ วัดระดับในเกณฑ์ “มาก หรือ ดี” ในระดับสูงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.8; 43.1; 40.0 และ 36.9 (20; 28; 26 และ 24 คน) ตามลำดับ ต่อทุกประเด็น รองลงมา เป็นการให้คะแนน วัดระดับในเกณฑ์ “ปานกลาง หรือ พอใช้” ในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนักคือ 38.5; 32.3; 30.8 และ 32.3 (25; 21; 20 และ 21 คน)

คุณภาพ / ประโยชน์ กลุ่มเป้าหมายที่ตกเป็นตัวอย่าง ระบุ ข้อคำตอบ ประเด็นฯ 3.1 การได้รับความรู้ แนวคิด ทักษะ และประสบการณ์ใหม่ ๆ จากโครงการ 3.2 ความสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากโครงการ / กิจกรรม ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน 3.3 สิ่งที่ได้รับจากโครงการ / กิจกรรม ตรงตามความคาดหวังหรือไม่ 3.4 โครงการ / กิจกรรม เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตเพียงใด 3.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ / กิจกรรม ผู้ตอบจำนวน 65 คน ระบุข้อคำตอบในแบบประเมินฯ วัดระดับในเกณฑ์ “มาก หรือ ดี” ในระดับสูงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.6; 53.7; 41.6; 40.0 และ 44.8 (31; 35; 27; 26 และ 29 คน) ตามลำดับ ต่อทุกประเด็น รองลงมา เป็นการให้คะแนนวัดระดับในเกณฑ์ “มากที่สุด หรือ ดีมาก” ในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกัน หรือ แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ต่อ คะแนนวัดระดับในเกณฑ์ “ปานกลาง หรือ พอใช้” คิดเป็นร้อยละ 26.1 : 24.6; 29.2 : 15.4; 23.1 : 32.3; 26.1 : 33.9; 26.1 : 26.1

เมื่อสอบถามถึงระดับความพึงพอใจต่อภาพรวมของจัดงานโครงการนี้ ปรากฏว่า ผู้เข้ารับการอบรม ระบุระดับในเกณฑ์ “มาก หรือ ดี” ในระดับสูงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.1 (28 คน) รองลงมา เป็นการให้คะแนนในเกณฑ์ “มากที่สุด หรือ ดีมาก” ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 36.9 (24 คน)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

หน่วย: จำนวน (ร้อยละ)

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. กระบวนการ / ขั้นตอน					
1.1 การประชาสัมพันธ์โครงการฯ	12 (18.5)	26 (40.0)	23 (35.4)	4 (6.1)	-
1.2 ความเหมาะสมของสถานที่	18 (27.7)	23 (35.4)	22 (33.9)	3 (3.0)	-
1.3 ความเหมาะสมของระยะเวลา	12 (18.5)	38 (58.5)	-	15 (23.0)	-

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

หน่วย: จำนวน (ร้อยละ)

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1.4 การจัดลำดับขั้นของกิจกรรม	11 (18.4)	23 (35.4)	31 (46.2)	-	-
2. การอำนวยความสะดวก					
2.1 เอกสาร	11 (16.9)	20 (30.8)	25 (38.5)	7 (12.3)	2 (3.0)
2.2 โสตทัศนูปกรณ์	9 (13.9)	28 (43.1)	21 (32.3)	7 (10.7)	-
2.3 เจ้าหน้าที่สนับสนุน	15 (23.1)	26 (40.0)	20 (30.8)	4 (6.1)	-
2.4 อาหาร, เครื่องดื่มและสถานที่	17 (26.1)	24 (36.9)	21 (32.3)	2 (3.0)	1 (1.7)
3. คุณภาพ / ประโยชน์					
3.1 ท่านได้รับความรู้ แนวคิด ทักษะและประสบการณ์ใหม่ๆ จากโครงการ	17 (21.1)	31 (47.6)	16 (24.6)	1 (1.7)	-
3.2 ท่านสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากโครงการ/กิจกรรมนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	19 (29.2)	35 (53.7)	10 (15.4)	1 (1.7)	-
3.3 สิ่งที่ท่านได้รับจากโครงการ/กิจกรรมครั้งนี้ ตรงตามความคาดหวังของท่านหรือไม่	15 (23.1)	27 (41.6)	21 (32.3)	2 (3.0)	-
3.4 โครงการ/กิจกรรมนี้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของท่าน	17 (26.1)	26 (40.0)	22 (33.9)	-	-
3.5 ประโยชน์ที่ท่านได้รับจากโครงการ/กิจกรรม	17 (26.1)	29 (44.8)	17 (26.1)	2 (3.0)	-
4. ความพึงพอใจของท่านต่อภาพรวมของโครงการ	24 (36.9)	28 (43.1)	13 (18.3)	1 (1.7)	-

ข้อเสนอแนะ

จากข้อคำถามปลายเปิดโดยให้ผู้เข้าอบรมระบุความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานจัดกิจกรรม / โครงการ ในครั้งต่อไป ตลอดจน ปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็นฯ ที่ควรแก้ไขปรับปรุง พบว่า ส่วนใหญ่ระบุว่า ได้รับสาระประโยชน์ต่าง ๆ มากมายและหลากหลาย ได้สร้างการฝึกกลุ่ม ร่วมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นเชื่อมโยงระหว่างกัน สาระเนื้อหาองค์ความรู้ที่นำเสนอ จัดว่าดีทุก ๆ ด้าน หากแต่ ถ้าได้มีการเพิ่มเติม ด้านเนื้อหากิจกรรม ขอให้เพิ่มเติมสาระที่นำไปใช้ประโยชน์ต่อการไปถ่ายทอด สอนงาน ฝึกให้มีการดำรงชีวิตประจำวันด้วยการช่วยตัวเองได้แท้จริง เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปพัฒนาต่อกลุ่มเป้าหมาย เกิดเครือข่ายใหม่ต่อไป โดยเฉพาะ วงการแพทย์ที่มีความชำนาญ ประสบการณ์สูงเฉพาะทาง และประกอบด้วย มีบุคลากรใน ศว.นบ. ล้วนแล้วมากด้วยประสบการณ์ รอบรู้ รอบด้าน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือการทำงาน ส่งเสริมภารกิจในหน้าที่ทุก ๆ ลักษณะ ของ พม. ได้ทุกด้าน จักขอให้ดำเนินการจัดวางปฏิทินวาระงานที่ชัดเจน อาทิ เสริมสร้างองค์รวมความรู้ ขยายกลุ่มงานบริหารสาธารณสุขเชิงลึก กลุ่มพยาบาลบริหารตามบ้าน ชุมชน ฯลฯ และ ควรจัดให้มีงบประมาณค่าตอบแทนการเดินทางแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมฝึกอบรม เป็นเครือข่าย - พันธมิตร ที่จะสร้างให้เกิดขึ้นใหม่ เพิ่มจำนวนมากขึ้นต่อไปด้วย

ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ

1. สมาชิกและเครือข่ายทุกคนที่ผ่านการเข้ารับการอบรมต่างได้รับองค์ความรู้ในด้านการออกกำลังกายที่ถูกต้องตามหลักวิชาการพละนามัย เห็นความสำคัญในการรักษาสุขภาพอย่างมีค่านัยสำคัญทางสถิติ
2. สามารถสร้างแกนนำในการจัดตั้งกลุ่ม / องค์กรในระดับพื้นที่ชุมชน และตำบลหมู่บ้าน ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90.0
3. เกิดมีตัวคูณสร้างสาระ-สุข เพิ่มขึ้นจากกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการอบรมฯ สามารถสร้างพลังกาย พลังจิต มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ปรับพฤติกรรมเชิงบวกมากขึ้น จนเกิดภาวะที่ดี เกิดการปลูกฝังให้เร่งพัฒนาตน สร้างพลังกัน นำไปสู่พัฒนาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในที่สุด ช่วยเหลือสังคมชุมชน สามารถสร้างให้เกิดวิถีการดำรงชีวิตด้วยความสุขในกลุ่มผู้สูงวัย ด้วยงานขยายผล ต่อ ยอดทุกกิจกรรมฯ ให้เกิดสัมฤทธิ์ผล จัดอยู่ในระดับที่ใกล้เคียง เกณฑ์ตัวชี้วัดตามหลักเกณฑ์ความสุขขององค์การอนามัยโลกกำหนดวางไว้ จนก่อให้เกิดสุขภาวะที่ดี ทุกพื้นที่มีอายุยืนยาวในกลุ่มผู้สูงอายุ ในสัดส่วนคิดเป็นจำนวน ร้อยละ 85.0

ปัญหาอุปสรรคในการทำงานขององค์กรและการดำเนินกิจกรรมโครงการ

1. ปัญหาอุปสรรคในการทำงานขององค์กร งบประมาณที่ได้รับมีจำนวนจำกัด มีสมาชิกและประชาชนสนใจอีกจำนวนมาก จึงไม่สามารถรับเข้าอบรมได้ รวมทั้ง ไม่สามารถจัดทำเอกสารประกอบการอบรมที่เป็นรูปแบบสวยงามให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมได้
2. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ
 - (1) การจัดงบประมาณดำเนินงาน จัดสรรให้เป็นจำนวนน้อย ไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรม / ขั้นตอนที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น การติดต่อประสานงาน วัสดุสำนักงาน การประชาสัมพันธ์ ฯลฯ
 - (2) เวลาจัดกิจกรรมน้อย ไม่เหมาะสมกับภาคปฏิบัติ เช่น การกวดวิชาโรคตนเองของ ดร.บุญมี อย่างธรา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินโครงการอบรมในคราวต่อไป

1. ควรจัดงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานของโครงการให้ครอบคลุมทุกกิจกรรม
2. ควรเพิ่มเวลาการจัดดำเนินงานแต่ละรุ่น เพราะกิจกรรมดังกล่าวเป็นที่สนใจของผู้เข้าร่วมโครงการ
3. ควรเพิ่มประเด็นเนื้อหาสาระเพิ่มเติมในด้านที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อกลุ่มวัยอื่น อาทิ กลุ่มเด็กๆ กลุ่มเยาวชน วัยรุ่น วัยหนุ่มสาว และกลุ่มชราภาพช่วงท้ายของชีวิต
4. ควรเพิ่มภาคบันเทิง สานสัมพันธ์ความแน่นแฟ้น เกิดความใกล้ชิดเป็นกันเอง สนับสนุนกันขึ้นไปอีก อาจมีการร่วมร้องเพลง เล่าเรื่อง พูดคุยประสบการณ์ฯ ให้เหมาะสมเกิดความรู้หลากหลาย ต่อ การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ จากการลงทุกพื้นที่ และนำภาพรวมความรู้ เข้าไปทำการถ่ายทอด อบรม สู่ชุมชนทุกพื้นที่
5. ควรสร้างทีมงานนักประชาสัมพันธ์กิจกรรม / โครงการ เป็นเฉพาะด้าน แจ้งวาระจัดงานแต่เนิ่น ๆ เพื่อความพร้อมในการเตรียมตัว และให้รู้กันทั่วถึง
6. ควรสร้างสวัสดิการกลุ่ม เงินออม เงินกองทุน เงินเพื่อใช้ในกิจกรรมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ฯลฯ
7. เน้นให้จัดปฏิบัติการฝึกอบรมเชิงวิชาการแปลก สด ใหม่ พร้อมวิทยากรหน้าใหม่ มีหลากหลายแนวทางไปจากเดิมๆ และประเมินผลองค์ความรู้รวม ระบบสุขอนามัย-สุขภาวะที่ดี และพัฒนาการก้าวหน้า ขยับตัวเคลื่อนไหว งานด้านพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ไปทุกระยะ สม่ำเสมอ
8. ควรจัดงานในสถานที่เหมาะสมต่อการประชุมวิชาการ ให้สะดวกต่อการเดินทาง เข้า-ออก ไม่น่ากลัว มีความปลอดภัยทุกช่วงเวลา ระบบเสียง-ไมโครโฟน ช่า เสียงไม่ชัด ไม่รู้เรื่อง ขอให้มีการจัดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เพื่อฉายเพาเวอร์พอยท์ สามารถเห็นภาพได้ชัดเจน นอกจากนี้ผู้เข้าอบรมยังมีการคุยเสียงดัง พูดแข่งกลบเสียงบรรยายของวิทยากร ในห้องประชุมตลอดระยะเวลา

9. ช่วงระยะเวลาที่จัดอบรมควรให้เหมาะสม ควรเป็นวันที่ตรงกับวันหยุดพักผ่อน หยุดราชการ หยุดวันนักขัตฤกษ์
10. เอกสารประกอบควรผลิตและแจกให้ครบทุกวิชา กันลืมน เนื่องจากผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ล้วนแล้วแต่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (ม.ป.ป.). ตารางแสดงจำนวนและอัตราผู้สูงอายุ ปี พ.ศ. 2551 – 2560. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก [http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatReport_FullScreen.aspx?reportid=3491](http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatReport_FullScreen.aspx?reportid=3491&template=1R1C&yeartype=M&subcatid=27) (สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2562).
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2555-2559). รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2556). รายงานผลการดำเนินงานของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประจำปี พ.ศ. 2556.
- ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์ และปราโมทย์ ประสาทกุล. (2562). ประชากรไทยในอนาคต. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsr/annualconference/conferenceii/article/article02.htm> (สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2562).
- วิพรรณ ประจวบเหมาะ และคณะ. (2556). รายงานการศึกษาโครงการสร้างระบบการติดตามและประเมินผล แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2550 - 2554). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สาทิส อินทรกำแหง. (2541). นิตยสารหมอชาวบ้าน. 233, กันยายน 2541.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). รายงานผลการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559.
- KERO uAsean.com (เรียบเรียง). (2562). ประเทศไทยมีคนแก่มากที่สุดในอาเซียน. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก <http://www.uasean.com/kerobow01/1342> (สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2562).

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

รับสมัคร

ป.โท
ป.เอก

บริหารธุรกิจ รัฐประศาสนศาสตร์

MBA	MPA
DBA	DPA

สาขา - ห้วหิน

เพิ่มเติม: 092-442-8000 <https://rcim.rmutr.ac.th/>